

Sisällys

LUKIJALLE	Sivu 9
KIRSI VAINIO-KORHONEN	
PERHEYRITYKSEN MONET MUODOT	11
Perheyritys tutkimuskohteena	11
Mikä on perheyritys?	14
Perheyritykset, aika ja tutkimuskysymykset	16
Haasteellinen lähdetilanne	20
MIKA KALLIOINEN & KIRSI VAINIO-KORHONEN	
YRITTÄJYYDEN JUURILLA	23
Varhainen yritystoiminta	23
Kauppaa ja käsityötä perhepiirissä	27
FISKARS	33
I SUOMALAINEN PERHEYRITYS 1800-LUVUN PUOLIVÄLISTÄ 1920-LUVULLE	
JARKKO KESKINEN	
KAUPPAHUONEIDEN AIKAKAUSI	37
Yrittäjäperhe ja liiketoiminnan organisaatio	37
Monipuolisuuden voima ja erilaiset toiminta- strategiat	41
Uuteen toimintaympäristöön sopeutuminen	45
Rohkeat sahapioneerit	48
Vanhan toimintastrategian vaalijat	52
Uusien toimialojen mahdollistajat	54
Perheyritykset ja keskinäinen luottamus	57
Pudotuspeli ja omaisuuden uusjako	62
Monipuolistuvat yritysrakenteet	66
Paperi ja perheyrittäjät	68

JARKKO KESKINEN

UUSI AIKA – UUDET PERHEYRITTÄJÄT	73
Kauppa joka kirkonmäelle	73
Luottokaupan ongelmat ja liikemiestaidon puute	75
Uudet tukkukauppiat	77
Kaupunkikaupan kasvu	79
Erikoistuva tukkukauppa	81
Muuttuvat kulutustottumukset	86
Uudenlainen käsityöläisyrittäjä	92
Pajoilta teollisuusyrityksiksi	95
Kotimarkkinateollisuuden läpimurto	98
Perheyrittäjät ja maailmapalo	102
Sisällissodan varjo ja uusi alku	104
BERNER	107

JARKKO KESKINEN

PERHEYRITYKSEN MUODONMUUTOS	109
Perhetradition jatkajat	109
Perhejohtajuudesta perheomistukseen	114
Perhe, suku ja yrityksen etu	118
Yrittäjien perinteinen kasvatusta ja koulutus	121
Modernin yrittäjäkoulutuksen alku	125
Perheyrittäjä ja paikallisvastuu	130
Perheyrittäjä yhteiskunnallisena vaikuttajana	136

II PERHEYRITYKSET

1920-LUVULTA 1950-LUVULLE

KARI TERÄS

PERHEYRITYKSET MODERNIA SUOMEA RAKENTAMASSA	143
Nykyajan etsintää	143
Modernin kulutuskulttuurin näköala	154
Perheomisteiset metsäjätit	165
Säädynmukaista ja yllleistä elämää	172

KARI TERÄS

PERHEYRITYKSET SOTA- JA SÄÄNNÖSTELY- TALOUEDESSA	181
Perheyritykset ja yhteiskunta	181
Perheenomainen huolenpito työvoimasta	186
Perheyritykset sotatarvikkeiden tuottajina ja kansanhuoltajina	191
Perheyrittäjät sotatalouden asiantuntijoina	200

Perheyrietykset sotakorvaustuotannon ja jälleenrakennuksen tehtävissä	207
Sukupolvenvaihdoksia ja yritysjärjestelyjä sodan varjossa	212
VAISALA	223

III PERHEYRITYKSET

1950-LUVULTA NYKY-SUOMEEN

MIKA KALLIOINEN

LIIKETOIMINTA KANSAINVÄLISTYVÄSSÄ

TALOUDESSA	227
Riskien välttäminen vai kasvu?	227
Suuntana avautuva maailma	236
Perheyrietykset talouden kriiseissä	240
Monialaisuus	249
Johtamisen ja työnteon kulttuurit	254
HALTON	264

MIKA KALLIOINEN

PERHE, UUDET SUKUPOLVET JA OMISTAMISEN

JATKUVUUS	266
Perheyhteisö ja yritys	266
Uudet sukupolvet	271
Omistamisen mallit	275

MIKA KALLIOINEN

IDENTITEETIN RAKENTAMINEN

Kaksikymmentä perhettä	280
Edunvalvonnan kentät	286
Perheyrietyksen hahmottuu	290

KIRSI VAINIO-KORHONEN

PERHEYRITYS JA SUKUPUOLI

Miehet ja naiset perheyrietyksissä	293
Poikien historiallinen ensisijaisuus	294
Naiset ja näkymätön yrityshistoria	298
Perheoikeus osana yritystoimintaa	301
Emäntänä ja kestittäjänä	302
Konttorien valtiattaret	305
Perheyrietyksen maternalismi	306
Naisten työ perheyrietyksen parhaaksi	308

MIKA KALLIOINEN, JARKKO KESKINEN, KARI TERÄS & KIRSI VAINIO-KORHONEN	
PERHEYRITTÄJYYDEN PITKÄ LINJA – MUUTOS JA PYSYVYYS	310
Perheyrietykset taloudellisina toimijoina	310
Suhdannevaihtelut ja talouden käänteet	314
Johtamisen mallit ja työntekijät	317
Sukupolvelta toiselle	318
Perhe ja omistaminen	320
Perheyritys historiallisena ilmiönä	321
VIITTEET	325
LÄHTEET JA KIRJALLISUUS	349
KUVALÄHTEET	373
HENKILÖHAKEMISTO	374